

2024/0000(BUD)

9.9.2024

MIŠLJENJE

Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj

upućeno Odboru za proračune

Opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2025. – svi dijelovi
(2024/0176(BUD))

Izvjestitelj za mišljenje: Daniel Buda

PA_NonLegBudDec

MIŠLJENJE

Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj poziva Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. prima na znanje iznos od 53,75 milijardi EUR u obvezama i 51,12 milijardi EUR u plaćanjima za poljoprivredu; žali zbog smanjenja u odnosu na 2024. te traži povećanje proračuna i stratešku provedbu s obzirom na klimatske, okolišne i političke izazove s kojima će se poljoprivredni sektor i ruralne zajednice suočiti 2025., kao što su utjecaj uvoza iz trećih zemalja bez zrcalnih klauzula, sve veći ulazni troškovi, ekstremni nepovoljni vremenski uvjeti i česta šteta koju uzrokuju bolesti životinja; naglašava da je povećanje proračuna opravdano jer su poljoprivrednici ključni akteri u borbi protiv klimatskih promjena; podsjeća da je dugoročna otpornost poljoprivrede narušena kumulativnim inflacijskim pritiskom na poljoprivredne inpute, koji je posebno potaknut uzastopnim posljedicama pandemije bolesti COVID-19 i rata u Ukrajini;
2. podsjeća na ciljeve iz članka 39. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, koji uključuju povećanje poljoprivredne produktivnosti promicanjem tehničkog napretka, jamčenje primjerenog životnog standarda za poljoprivrednike i jamčenje sigurnosti opskrbe hranom;
3. smatra da je primjereno da navedeni ciljevi primarnog prava EU-a budu izričito i prominentno istaknuti u uvodu naslova 3. u Općem uvodu proračuna za 2025.;
4. napominje da potrošnja u okviru zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) znatno premašuje ciljeve uključivanja klimatskih pitanja i biološke raznolikosti te traži da se taj višak iskoristi za dodjelu sredstava koja izravno doprinose primarnim ciljevima ZPP-a;
5. podsjeća da su poljoprivrednici i ruralne zajednice ključni akteri u pružanju visokokvalitetne cjenovno pristupačne hrane i očuvanju ruralnih područja, posebno njihove gospodarske privlačnosti; ističe ulogu poljoprivrede u postizanju ciljeva Unije u pogledu sigurnosti opskrbe hranom, održivog rasta, socijalne uključenosti, prilagodbe klimatskim promjenama i borbe protiv njih te diversifikacije poljoprivredne proizvodnje, očuvanja biološke raznolikosti i razvoja lokalnih gospodarstava; naglašava da bi proračun za 2025. trebao biti usklađen s međunarodnim obvezama Unije;
6. naglašava da se osobe koje žive u ruralnim područjima, uključujući poljoprivrednike, suočavaju s posebnim izazovima u području mentalnog zdravlja povezanima s rizikom od isključivanja i nedostatka pristupa uslugama mentalnog zdravlja, pri čemu su stope samoubojstava među poljoprivrednicima u nekim državama članicama 20 % više od nacionalnog prosjeka; stoga poziva na to da se potpora za mentalno zdravlje poljoprivrednika posebno integrira u poljoprivredne politike EU-a pružanjem dugoročnog financiranja;
7. žali zbog aktualnih negativnih kaskadnih učinaka ruskog rata protiv Ukrajine na poljoprivredu i sve poljoprivrednike u Uniji, posebice na one u državama članicama koje graniče s Ukrajinom, poput visokih cijena sirovina, inflacije ili poremećaja na tržištu te poteškoća u monetiziranju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda; poziva Komisiju i države članice da u skladu s tim prilagode svoje financiranje; naglašava

hitnu potrebu za dodatnim bolje financiranim instrumentima za upravljanje krizama i konkretnim mjerama za rješavanje poremećaja na tržištu; podsjeća da, iako je stalna potpora Ukrajini ključna za osiguravanje globalne sigurnosti opskrbe hranom, konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava u Uniji ne bi trebala biti ugrožena; pozdravlja činjenicu da je Komisija primijenila zaštitne mjere za proizvode kao što su šećer, jaja, zob i prekrupa;

8. naglašava da deflator od 2 % za VFO ne nadoknađuje gubitak vrijednosti povezan s inflacijom; primjećuje da se realni iznos izravnih plaćanja znatno smanjio zbog inflacije, dok se administrativno opterećenje poljoprivrednika povećalo zbog nagomilavanja ograničenja, obveza i birokracije; u tom pogledu ističe činjenicu da je proračun ZPP-a u VFO-u za razdoblje 2021. – 2027. već manji u realnim iznosima nego u prethodnom razdoblju planiranja; ističe da bi se u pripremi sljedećeg VFO-a trebali otkloniti svi ti nedostaci;
9. žali zbog toga što Komisija nije primijenila isti deflator od 2 % na dodjelu proračunskih sredstava za programe opcija koje se posebno odnose na udaljenost i izoliranost (POSEI); naglašava ključnu važnost programa POSEI za održavanje poljoprivredne djelatnosti te opskrbu hranom i poljoprivrednim proizvodima u najudaljenijim regijama; žali zbog toga što se nije provela revizija tog programa u pogledu razina potpore kako bi im se osigurala potrebna financijska sredstva, što je dodatno pogoršano činjenicom da njihova odobrena sredstva nisu ažurirana inflacijom, što je dovelo do znatnih stvarnih gubitaka; poziva na povećanje iznosa dodijeljenog fondovima POSEI kako bi se pokrilo povećanje troškova proizvodnje i inflacije u posljednjih nekoliko godina, čime bi se očuvala održivost poljoprivrede u najudaljenijim regijama;
10. žali zbog smanjenja proračuna EFJP-a u reviziji VFO-a u sredini razdoblja od 440 milijuna EUR za sljedeće tri godine; posebno žali zbog rezova u promicanju poljoprivrednih proizvoda i predlaže da se bilo kakva dostupnost utvrđena u okviru posebne gornje granice EFJP-a u vrijeme pisma izmjene iskoristi za ublažavanje takvih rezova jačanjem elemenata koje je trebalo smanjiti ili strogo ograničiti, posebno promotivnim programima u kojima sudjeluje više korisnika i tehničkom potporom za provedbu ZPP-a jer se tim programima povećava osviještenost i priznavanje sustava kvalitete Unije, kao i konkurentnost poljoprivrednih proizvoda Unije jasnim olakšavanjem pristupa proizvođača iz Unije tržištima trećih zemalja, posebno za visokokvalitetne i visokovrijedne proizvode; poziva na održavanje uključivog i snažnog proračuna za politiku promocije barem na razini iz 2024. kako bi se osiguralo da se tom politikom i dalje podupiru svi poljoprivredni sektori, jamči konkurentnost poljoprivrede i naša prehrambena neovisnost te kako bi se omogućilo stvaranje novih međunarodnih tržišta za poljoprivredne proizvode iz Unije; ističe sve veće zanimanje za programe promocije 2024., u kojem se povećao broj prijava projekata; želi da se više sredstava dodijeli za promicanje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i inicijativa Unije za obrazovanje o hrani, s posebnim naglaskom na programe namijenjene mladim građanima za povećanu potrošnju voća i povrća, ponovno potvrđujući važnost programa Unije za distribuciju voća, povrća i mlijeka u školama te u tom pogledu poziva države članice da u potpunosti iskoriste taj program; poziva na znatno povećanje proračuna ZPP-a u sljedećem VFO-u kako bi se zajamčila sigurnost i stabilnost opskrbe hranom i pravedni prihodi za poljoprivrednike;

11. pozdravlja nedavni paket za pojednostavnjenje ZPP-a i primjećuje da on nema utjecaja na proračun; ističe da mjere pojednostavnjenja moraju biti početna točka za sljedeću reformu ZPP-a; prima na znanje važnost nastavka tog paketa do kraja tekućeg programskog razdoblja te donošenje dodatnih mjera i osiguranje dodatnih resursa za rješavanje uzroka nezadovoljstva poljoprivrednika diljem Unije, s naglaskom na jačanju njihova položaja u poljoprivredno-prehrambenom vrijednosnom lancu; u tom kontekstu podsjeća da su poljoprivrednici strukturno u ranjivom položaju u lancu vrijednosti i naglašava da je poboljšanje njihova položaja ključan uvjet za povećanje prihoda poljoprivrednika i za pomoć u suočavanju s posljedicama klimatskih promjena, posebno u pogledu njihova ublažavanja i prilagodbe; poziva na povećanje proračuna za ulaganja u distribucijske mreže poljoprivrednih proizvođača kako bi se riješilo pitanje špekulacija poljoprivrednim proizvodima, kao i na reviziju Direktive (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća¹ kako bi se osiguralo da poljoprivrednici dobiju svoj pravedan udio u konačnoj cijeni koju potrošač plaća za hranu; ističe potrebu za pružanjem potpore poljoprivrednicima u provedbi novih obveza povezanih, među ostalim, s mjerama u području biološke raznolikosti i klime, uključujući posebna sredstva i odgovarajuće financiranje savjetodavnih usluga;
12. ističe da mladi poljoprivrednici imaju potencijal biti pokretači održive poljoprivrede; stoga poziva na jačanje mjera potpore i povećanje proračuna za mlade i nove poljoprivrednike, uključujući poduzetnice, te na poboljšanje njihova pristupa zemljištu i kreditima, kao i na olakšavanje prijenosa znanja sa starijih osoba na mlađe generacije kako bi se povećalo povjerenje mladih u pokretanje poljoprivredne djelatnosti; u tom pogledu pozdravlja činjenicu da je Komisija u predstojećoj reformi ZPP-a dala prednost povećanju pristupa zemljištu za mlade poljoprivrednike jer je dobivanje pristupa zemljištu jedna od glavnih prepreka za mlade koji pokušavaju ući u poljoprivredni sektor; poziva na smanjenje birokratskih mjera u pristupu sredstvima Unije kako bi se osigurala generacijska obnova; podsjeća na važnost toga da se mladim poljoprivrednicima omogući pristup kvalitetnim mogućnostima osposobljavanja i traži veću uključenost žena putem ciljanih programa financiranja, kao i pravnih i političkih mjera za povećanje njihova pristupa toj profesiji;
13. podsjeća na važnost financiranja EPFRR-a u ruralnim područjima, ne samo za poljoprivrednike, već i za druge ruralne aktere koji podupiru poljoprivrednike; podsjeća da je i za 2025. potreban snažan proračun za te mjere; ističe središnju ulogu inicijativa lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice u obnovi i održavanju živih i uspješnih lokalnih ruralnih gospodarstava te potrebu da se zadrži dostatna razina financiranja za program LEADER; poziva države članice da u potpunosti iskoriste kapacitete LEADER-a;
14. prima na znanje iznos od 450 milijuna EUR za pričuvu za poljoprivredu i podsjeća da je 2024. bilo potrebno 516,5 milijuna EUR; poziva Komisiju da dodijeli odgovarajuća i dosljedna sredstva za pričuvu za poljoprivredu kako bi se ublažio gospodarski učinak klimatskih promjena na poljoprivredna gospodarstva i zaštitila sigurnost opskrbe hranom i autonomija opskrbe hranom, istodobno osiguravajući da to ne utječe na

---

¹ Direktiva (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (*SL L 111, 25.4.2019., str. 59., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0633>*).

izravna plaćanja i istražujući mogućnost mobilizacije sredstava izvan ZPP-a, kao i dopuštajući korištenje razlika do gornje granice za financiranje te pričuve; ističe da je pričuva za poljoprivredu prvi put upotrijebljena tek 2022. i da je od tada postala sve rašireniji alat; ustraje na ulozi Parlamenta u korištenju pričuve i poziva Komisiju da pri dodjeli sredstava slijedi objektivne i transparentne kriterije;

15. naglašava potrebu za pravednom raspodjelom potpore u okviru ZPP-a među državama članicama i unutar njih;
16. naglašava potrebu za pravednom raspodjelom potpore u okviru ZPP-a kako bi se osiguralo da se njegovo financiranje pošteno raspodijeli između malih, srednjih i velikih poduzeća jer su manja i srednja poljoprivredna gospodarstva osjetljivija na fluktuacije tržišta, krize i inflaciju;
17. poziva na povećanje proračuna za istraživanje u području poljoprivrede u okviru programa Obzor Europa; naglašava ključnu ulogu inovacija za konkurentniju i održiviju poljoprivredu, kao i važnost digitalne transformacije u poljoprivredi i ruralnim područjima kako bi se omogućili precizniji, učinkovitiji i održiviji poljoprivredni sustavi u Uniji te povećala privlačnost radnih mjesta u poljoprivredi i ruralnim zajednicama za mlađe generacije i potaknuo turizam; skreće pozornost na važnost financiranja istraživanja i razvoja biotehnoloških tehnologija s obzirom na predstojeće propise, kao što su nove tehnike uređivanja genoma, čime se osigurava vodeći položaj Unije u poljoprivrednim inovacijama i njezina dugoročna globalna konkurentnost, istodobno doprinoseći cilju strateške autonomije Unije, kako je prepoznato u političkim smjernicama za sljedeću Komisiju; naglašava potrebu za ulaganjem u rješenja za preciznu poljoprivredu kao što su robotika, pametni vodni sustavi ili bespilotne letjelice kojima se može povećati konkurentnost i produktivnost poljoprivrednih gospodarstava, a da se pritom ne zaboravi integrirana zaštita bilja kako bi se optimizirala produktivnost uz istodobno smanjenje ulaznih resursa, troškova i emisija; naglašava da poljoprivrednici moraju biti uključeni u istraživanje i podsjeća na važnost osiguravanja da rezultati istraživanja dostignu razinu poljoprivrednih gospodarstava i da se pretvore u dostupne savjetodavne službe za poljoprivredna gospodarstva; ističe ulogu jačih sustava znanja i inovacija u poljoprivredi, kao i sustava podataka o održivosti poljoprivrednih gospodarstava u poticanju inovacijskih projekata i širenju njihove uporabe;
18. naglašava da je potrebno pronaći dugoročne mjere potpore za smanjenje učinka klimatskih promjena uz istodobno bolje rješavanje, s pomoću odgovarajućeg financiranja i specijaliziranih instrumenata za poljoprivrednike, učinka poplava, suša i šumskih požara, kao i drugih opasnosti povezanih s klimom na primarnu proizvodnju, sigurnost opskrbe hranom i prihode poljoprivrednika, koji su ključni za otpornost poljoprivrednog sektora; ističe nedosljednost između cilja Komisije u pogledu zaštite velikih zvijeri i istodobnog podupiranja ekstenzivne ispaše stoke; podsjeća da bi državama članicama trebalo staviti na raspolaganje dostatna sredstva putem namjenskog fonda kako bi se poljoprivrednicima omogućilo da zaštite svoju stoku i na odgovarajući način nadoknade gubitke uzrokovane divljom faunom i velikim zvijerima;
19. naglašava da su upravljanje vodnim resursima i njihova dostupnost ključni za konkurentnost poljoprivrede Unije; ističe važnost struktura za upravljanje vodama i njihove upotrebe od strane poljoprivrednika kako bi im se olakšao pristup vodi;

naglašava da je pristup sredstvima EU-a za objekte za skladištenje vode i dalje otežan iako oni poljoprivrednicima mogu pomoći da imaju pristup vodi u suhim razdobljima te povećaju produktivnost i prinose; naglašava da je ta infrastruktura višenamjenska i ključna za pružanje potpore poljoprivrednicima, ali i obavljanje drugih funkcija kao što su stvaranje zaliha vode za borbu protiv šumskih požara, turizam te rezervoari biološke raznolikosti ili rezervoari pitke vode, posebno u velikim aglomeracijama; poziva na uklanjanje pravnih i administrativnih prepreka Unije i nacionalnih pravnih i administrativnih prepreka, posebno onih iz ZPP-a, koje sprečavaju pristup javnim sredstvima za izgradnju tih infrastruktura; potiče stvaranje javno-privatnih partnerstava za razvoj takve infrastrukture u EU-u; naglašava stratešku ulogu poljoprivrednika i ruralnih zajednica u područjima s visokim seizmičkim i hidrogeološkim rizikom kojima je potrebna posebna potpora iz ZPP-a, kao i na malim otocima; podsjeća da je potrebno povećati otpornost vode i sposobnost prilagodbe te mjere potpore kako bi se ublažila prijetnja koju klimatske promjene predstavljaju za poljoprivredne sustave; poziva na donošenje europskog plana o upotrebi, ponovnoj upotrebi i skladištenju vode te pametnom dijeljenju i očuvanju kvalitete vode koji bi se financirao na odgovarajući način.

20. poziva na odgovarajuća ulaganja kako bi se olakšao prijelaz na održivije poljoprivredne prakse putem inovacija i ulaganja, bez smanjenja europske poljoprivredne proizvodnje i uz izbjegavanje situacije u kojoj se europski poljoprivrednici suočavaju s nepravednom konkurencijom u pogledu uvoza koji ne zadovoljava standarde Unije; podsjeća da u tom pogledu sporazumi o slobodnoj trgovini mogu predstavljati velik izazov za poljoprivrednike iz Unije ako ne zadovoljavaju te standarde te poziva na uključivanje konkretnih zračnih klauzula i financijskih odredbi u proračun Unije kako bi se pružila potrebna potpora poljoprivrednicima u Uniji koji se suočavaju s očekivanim gubitkom konkurentnosti zbog potencijalne buduće provedbe trgovinskih sporazuma; ističe da je potrebno osigurati jednake uvjete za europske proizvođače i proizvođače iz trećih zemalja;
21. inzistira na tome da bi svi prihodi u proračunu Unije koji proizlaze iz namjenskih prihoda ili sredstava vraćenih zbog nepravilnosti do kojih je došlo u području poljoprivrede trebali ostati pod poljoprivrednom komponentom naslova 3.;
22. traži od Komisije da nijedan fond za zaštitu okoliša u budućnosti ne uključuje financijska sredstva prebačena sa ZPP-a;
23. poziva države članice da pruže veću potporu zadružnom sektoru, posebno promicanjem i poticanjem osnivanja i razvoja poljoprivrednih zadruga;
24. sa zabrinutošću napominje da su troškovi proizvodnje poljoprivrednih proizvoda sve češće viši od prodajne cijene;
25. naglašava da bi trebalo staviti na raspolaganje dovoljno sredstava za potporu državama članicama u učinkovitom suzbijanju prenosivih bolesti životinja kao što su ptičja gripa ili afrička svinjska kuga;
26. potiče države članice da razviju instrumente jamstva za poljoprivredne kredite kako bi se poljoprivrednicima, poljoprivrednim udruženjima te malim i srednjim poduzećima omogućio lakši pristup sigurnom, dosljednom i predvidljivom radnom kapitalu;

27. naglašava da dostupnost hrane i prihodi poljoprivrednika i dalje predstavljaju veliku zabrinutost te poziva Komisiju da ih u budućnosti uzme u obzir;
28. poziva Komisiju i države članice da se usredotoče na projekte kojima se promiče i poboljšava očuvanje postojećih radnih mjesta u poljoprivrednom sektoru i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta s punim pravima, stabilnom i pravednom plaćom i pristojnim radnim uvjetima, uključujući zdravlje i sigurnost na radu, kao i na učinkovitu i odlučnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti u ruralnim područjima.

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj za mišljenje izjavljuje da je tijekom pripreme mišljenja, prije njegova usvajanja u odboru, primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Copa-Cogeca

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja za mišljenje.

Ako su fizičke osobe na popisu navedene imenom, funkcijom ili imenom i funkcijom, izvjestitelj za mišljenje izjavljuje da je tim fizičkim osobama dostavio Obavijest Europskog parlamenta o zaštiti podataka br. 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>), u kojoj se navode uvjeti za obradu njihovih osobnih podataka i prava povezana s tom obradom.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	4.9.2024
Rezultat konačnog glasovanja	+: 37 -: 6 0: 3
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Arno Bausemer, Sergio Berlato, Stefano Bonaccini, Mireia Borrás Pabón, Daniel Buda, Waldemar Buda, Gheorghe Cărciu, Asger Christensen, Barry Cowen, Carmen Crespo Díaz, Valérie Deloge, Salvatore De Meo, Paulo Do Nascimento Cabral, Herbert Dorfmann, Sebastian Everding, Luke Ming Flanagan, Maria Grapini, Martin Häusling, Céline Imart, Elsi Katainen, Stefan Köhler, Camilla Laureti, Norbert Lins, Cristina Maestre, Dario Nardella, Maria Noichl, Gilles Pennelle, Alvis Pérez, André Rodrigues, Katarína Roth Nevedalová, Bert-Jan Ruissen, Arash Saeidi, Eric Sargiacomo, Christine Singer, Raffaele Stancanelli, Anna Strolenberg, Pekka Toveri, Jessika Van Leeuwen, Veronika Vrecionová, Thomas Waitz, Maria Walsh
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Wouter Beke, Benoit Cassart, Esther Herranz García, Ilia Lazarov, Nicolae Ștefănuță, Francesco Ventola

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

37	+
ECR	Sergio Berlato, Waldemar Buda, Bert-Jan Ruissen, Francesco Ventola, Veronika Vrecionová
NI	Katarína Roth Neveďalová
PPE	Wouter Beke, Daniel Buda, Carmen Crespo Díaz, Salvatore De Meo, Paulo Do Nascimento Cabral, Herbert Dorfmann, Esther Herranz García, Céline Imart, Stefan Köhler, Ilia Lazarov, Norbert Lins, Pekka Toveri, Jessica Van Leeuwen, Maria Walsh
PfE	Mireia Borrás Pabón, Valérie Deloge, Gilles Pennelle, Raffaele Stancanelli
Renew	Benoit Cassart, Asger Christensen, Barry Cowen, Elsi Katainen, Christine Singer
S&D	Stefano Bonaccini, Gheorghe Cărciu, Maria Grapini, Camilla Laureti, Cristina Maestre, Dario Nardella, André Rodrigues, Eric Sargiacomo

6	-
The Left	Sebastian Everding, Arash Saeidi
Verts/ALE	Martin Häusling, Nicolae Ștefănuță, Anna Strolenberg, Thomas Waitz

3	0
ESN	Arno Bausemer
S&D	Maria Noichl
The Left	Luke Ming Flanagan

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani